

به نام خدا

زن از نگاه اسلام و فمینیسم

مؤلف :

عاطفه حدادی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: حدادی، عاطفه، ۱۳۷۰

عنوان و نام پدیدآور: زن از نگاه اسلام و فمینیسم / مولف عاطفه حدادی.

مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۹۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۹۹۶-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: زن - اسلام - فمینیسم

رده بندی کنگره: Q۳۹۰

رده بندی دیویی: ۰۱۱/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۲۷۸۱۰

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: زن از نگاه اسلام و فمینیسم

مولف: عاطفه حدادی

ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳

چاپ: زیرجد

قیمت: ۹۸۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۰۸-۹۹۶-۰

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

فهرست

۱۱	چکیده.....
۱۳	مقدمه.....
۱۵	فصل اول : کلیات و مفهوم شناسی.....
۱۵	اهداف و فوائد کتاب
۱۹	گفتار دوم: مفهوم شناسی.....
۱۹	زن انسان مؤنث
۲۰	تعریف اسلام
۲۰	معنای لغوی اسلام
۲۱	معنای اصطلاحی اسلام.....
۲۲	تعریف فمینیسم
۲۲	معنای لغوی فمینیسم
۲۲	معنای اصطلاحی فمینیسم
۲۳	زمینه های پیدایش فمینیسم در غرب
۲۳	خاستگاه فمینیسم
۲۴	مبانی فمینیسم
۲۴	فردگرایی
۲۴	تجربه گرایی

۲۴.....	آزادی خواهی
۲۵.....	برابری خواهی
۲۵.....	عمل گرایی
۲۵.....	مراحل پیدایش فمینیسم
۲۵.....	موج اول
۲۶.....	موج دوم
۲۷.....	موج سوم
۲۹.....	فصل دوم : جایگاه و منزلت زن در اسلام
۲۹.....	جایگاه زن در دوران جاهلیت جزیره العرب
۳۰.....	علل وانگیزه های دختر کشی
۳۰.....	ضیق دایرهٔ معیشت و قلت مواد غذایی:
۳۰.....	مقتضیات طبیعی و عدم سازمان اجتماعی
۳۰.....	سوء تربیت، خودخواهی و نادانی:
۳۰.....	نتیجهٔ دختر کشی
۳۰.....	مبارزه اسلام بادختر کشی
۳۱.....	انواع نکاح ها در زمان عرب جاهلی
۳۱.....	نکاح المقت:
۳۱.....	نکاح جمع:
۳۱.....	نکاح بدل:

نکاح خدن:	۳۱
نکاح شغار:	۳۱
نکاح اجباری:	۳۲
انواع طلاق در عرب جاهلی	۳۲
طلاق صریح	۳۲
طلاق کنایی	۳۲
مقام انسانی وارزشی زن در اسلام	۳۳
برابری زن و مرد در قرآن	۳۳
وحدت آفرینش	۳۳
تساوی در کسب کمالات و فضائل انسانی	۳۵
تساوی در کیفر و پاداش	۳۷
ابعاد حقوق زن در اسلام	۳۸
حقوق عام	۳۸
حقوق اقتصادی	۳۸
حق مالکیت	۳۸
حق ارث	۳۸
حقوق سیاسی واجتماعی	۳۹
حقوق خانواده	۴۰
حق انتخاب همسر	۴۰

۴۲	حق مشورت
۴۲	حق دعا و طلب آمرزش
۴۲	حق شکرگزاری و حق احسان
۴۳	حقوق قضایی
۴۴	حقوق اختصاصی
۴۴	حقوق معنوی
۴۴	خوشرفتاری
۴۴	یاری مرد در کارهای زن
۴۵	مدارا
۴۵	آراسته و پاکیزه بودن
۴۶	تأمین نیاز جنسی
۴۶	حقوق مالی زن
۴۶	نفقه
۴۷	مهریه
۴۸	تفاوت های تکوینی و تشریعی زن و مرد از نگاه اسلام
۴۹	توصیف تفاوت ها
۴۹	تفاوت زن و مرد در نظام تکوین
۴۹	تفاوت های بیولوژی زن و مرد
۵۰	تفاوت های روانی زن و مرد

۵۰	تفاوت در هوش و استعداد
۵۱	تفاوت زن و مرد در نظام تشریع
۵۳	تفاوت‌های جسمی و روحی زنان و مردان در متون دینی
۵۳	تفاوت در گرایش به زینت
۵۳	حیا
۵۴	تفاوت در ادراک
۵۴	خویش‌داری و صبر در مسایل جنسی
۵۵	آرامش بخشی
۵۵	غیرت
۵۵	عوامل تنزل جایگاه واقعی و شخصیت زن در جوامع اسلامی
۵۶	علل فردی
۵۶	عدم توجه یا عدم اعتقاد به ارزش‌های واقعی انسانی
۵۶	ضعف ایمان و اخلاق
۵۷	عدم توجه یا عدم آشنایی با وظایف مادری و شوهر داری
۵۷	ازدواج با انگیزه‌های مادی و غیر ارزشی
۵۷	علل اجتماعی
۵۸	استبداد حاکمان جامعه
۵۸	اختلاط سنت‌های عرفی با فرهنگ دینی
۵۸	تجبر گرایی و دیدگاه‌های افراطی مذهبی

تجدد مآبی و پذیرشمنفعلا نه حقوق غربی	۵۹
فصل سوم : جایگاه و منزلت زن در فمینیسم	۶۱
نگاهی مختصر به گرایش های غالب فمینیستی	۶۱
لیبرال فمینیسم	۶۲
فمینیسم مارکسیستی	۶۲
فمینیسم رادیکال	۶۲
سوسیال فمینیسم	۶۲
فمینیسم پست مدرن	۶۳
فمینیسم اسلامی	۶۳
هویت و جایگاه ارزشی زن از منظر فمینیسم	۶۳
جایگاه و حقوق زن در خانواده از دیدگاه فمینیسم	۶۸
جایگاه و حقوق اجتماعی زن در فمینیسم	۷۰
جایگاه و حقوق سیاسی زن در فمینیسم	۷۰
عوامل فرودستی و ستم جنسی بر علیه زنان از دیدگاه فمینیسم	۷۱
تعریف ستم جنسی و تفاوت آن با نابرابری و تبعیض جنسی	۷۱
نابرابری اجتماعی	۷۱
تبعیض جنسی	۷۱
ستم	۷۲
تفاوت سه واژه مذکور از دیدگاه فمینیست ها:	۷۲

عوامل ستم جنسی و راه‌هایی از آن	۷۳
فمینیسم لیبرال	۷۳
فمینیسم مارکسیست	۷۴
فمینیست رادیکال	۷۴
فمینیسم سوسیالیستی	۷۵
فمینیسم فرا مدرن (پست مدرنیسم)	۷۵
بررسی آثار و پیامدهای آموزه‌های فمینیسم	۷۶
فصل چهارم : مقایسه اشتراکات و اختلافات دو مکتب اسلام و فمینیسم	۷۹
مقایسه مشترکات اسلام و فمینیسم در مورد زن	۷۹
تقییح ظلم و خشونت بر علیه زنان	۷۹
تاکید به تساوی در اصل حق تاهل و رضایت طرفین در ازدواج	۸۱
انتقاد بر الهیات مسیحیت	۸۲
مقایسه اختلافات اسلام و فمینیسم در مورد زن	۸۳
اختلاف در مرحله تحلیل فرودستی زنان	۸۳
اختلاف در مبانی فکری	۸۳
اختلاف رفتاری اسلام با فمینیسم	۸۳
اختلاف در حمایت از خانواده و مادری	۸۴
تمایزات جنسی	۸۴
تقسیم کار جنسی	۸۵

۸۵	 صفات و ویژگی های زنانه
۸۶	 نهادهای اجتماعی
۸۶	 اختلاف در مرحلهٔ آرمانها
۸۶	 تشکیل جامعهٔ دو جنسیتی
۸۷	 ازدواج و خانواده
۸۷	 اختلاف در مرحلهٔ راهکارها
۸۷	 راهکارهای فمینیستی
۸۸	 راهکارهای اسلام
۸۸	 محوریت آرامش و سعادت جایگزین محوریت رفاه مادی
۸۸	 فراهم نمودن زمینهٔ آشنایی زن و مرد با شخصیت واقعی و کرامت های انسانی
۸۹	 سرپرستی شوهر بر زن
۸۹	 ایجاد محدودیت نسبی در روابط زن و مرد
۹۰	 ارضاع مشروع نیازهای جنسی
۹۱	 نتیجه گیری
۹۳	 فهرست منابع

چکیده

نوشتار حاضر در این کتاب جایگاه زن در اسلام را بررسی و به مقایسه ی دیدگاه و مکتب فمینیسم پرداخته است. از این روی ضمن نگاهی کوتاه به تعریف اسلام و فمینیسم و زمینه و عوامل پیدایش و مراحل آن و جایگاه زن در عصر جاهلیت، نظام تکوینی و ارزشی و حقوقی زن در اسلام و اختلاف های فیزیولوژیکی و روان شناختی و ارزشی و حقوقی زن و مرد بررسی و سپس عوامل تنزل شخصیت زن در جوامع اسلامی را مورد مطالعه قرار گرفته است. به صورت مختصر گرایش های فمینیستی مورد بررسی قرار گرفته است و سپس در ادامه بحث، جایگاه زن در مکتب فمینیسم با عناوین هویت زن در نگاه فمینیسم و دیدگاه های فمینیست ها نسبت به جایگاه ارزشی و حقوقی زن در نظام خانواده و نظام اجتماعی و سیاسی و عوامل ستم جنسی به زنان و راهبردهای فمینیستی، مورد ارزیابی و دقت قرار گرفته است.

کلید واژه ها: زن، اسلام، فمینیسم، تفاوت های تکوینی و تشریعی - حقوق زن

مقدمه

«يا ايها الناس اتقوا ربكم الذي خلقكم من نفس واحدة و خلق منها زوجها وبث منهما رجالا كثيرا ونساء»^۱

در جهان بینی اسلامی، زن و مرد در عصر خلقت و زیر بنای آفرینش مساوی هستند و چنین نیست که یکی بر دیگری ترجیح داده شده باشد؛ خداوند زن و مرد را از جان واحد آفریده است. به طور کلی اسلام به زن در جامعه به عنوان انسان می نگرد، نه بر اساس زن بودن. در مقابل این دیدگاه دیدگاهی قرار دارد که زن را به عنوان موجودی با کارکردهای خاص جنسیتی می نگرد و طبعاً به لحاظ محدودیتهای فیزیولوژیکی زن او را به عنوان جنس دوم تلقی می کند. این دیدگاه، نگرشی است که به تدریج طی قرون متوالی بدون آنکه مختص به منطقه خاصی باشد، در همه جا نضج گرفته است. فمینیسم یا جنبش اجتماعی زنان در مقابله با دیدگاه دوم و بدون توجه به دیدگاه اول به منظور احقاق حقوق اقتصادی، سیاسی و اجتماعی زنان شکل گرفته است. دیدگاه دوم می تواند نمادی از رکود فکری و فرهنگی عارض شده بر جامعه ما باشد. این رکود موجب تجویز رویکرد همه جانبه به غرب از طرف روشنفکران و در نتیجه ایجاد شکافی عظیم در فرهنگ ما شده است. لذا شناخت بیشتر وضعیت و جایگاه زن در اسلام از طریق توسل به منطق نهضت بازگشت به خویش خود باوری و مقابله با شبیه گرایی هدف و اهمیت مقاله حاضر را نشان می دهد.

^۱ - سوره نساء (۴)، آیه ۱؛ ای مردم بترسید از پروردگارتان، آن که شما را از یک تن بیافرید و از آن یک تن، همسر او را خلق کرد و از آن دو، مردان و زنان بسیار پدید آورد.

فصل اول :

کلیات و مفهوم شناسی

موضوع حاضر، زن از نگاه اسلام و فمینیسم می باشد، در این کتاب جایگاه و منزلت واقعی و حقوقی زن را از نگاه قرآن و سنت معصومین ((علیهم السلام)) مورد بحث و بررسی قرار داده و ضمن بررسی جایگاه و منزلت واقعی و حقوقی زن در فمینیسم، آن را با دیدگاه اسلام مقایسه خواهیم نمود.

همین بس است که زن نیمی از پیکره ی اجتماعی انسانی بوده و شخصیت و رفتار و فرهنگ و اندیشه ی او در شکل گیری جامعه ی انسانی بسیار مفید و موثر می باشد؛ به تعبیر دیگر نیمی از جمعیت دنیا زنان بوده ونیم دیگر دست پرورده ی آنان می باشند.اسلام به عنوان یک مکتب مترقی دینی،در مورد جایگاه و منزلت واقعی و حقوقی زنان نه تنها ساکت نمانده بلکه به شدت حامی و طرفدار آنان بوده و آن را احیا نموده است؛و از طرف دیگر شاهد هستیم در چند قرن اخیر در کشورهای غربی جنبش یامکتب به بهانه ی دفاع از حقوق زنان،ابراز وجود کرده و با اتهام زنی بر علیه اسلام در مورد زنان،آموزه های ناقص و به ظاهر زیبا و خوش آیند،اما فریبنده ی خود را به کشورهای دیگر به ویژه کشورهای مسلمان نشین تحمیل می کند.بنابراین شناخت و شناساندن دقیق مواضع اسلامی در باب جایگاه و منزلت زنان و همچنین شناساندن هر چه بیشتر دیدگاه های ناقص بشری غرب نسبت به امور زنان و افشاگری ظلم و ستم آنان به زنان در قالب دفاع از حقوق زنان،لازم و ضروری به نظر می رسد.

اهداف و فوائد کتاب

اهدافی که این کتاب دنبال میکند بدین شرح می باشد:

- (۱) بررسی وارایه ی نظریه ی اسلام درمورد جایگاه واقعی و ارزشی و حقوقی زن
- (۲)بررسی علل تنزل شخصیت زن از دیدگاه اسلام
- (۳) پاسخگویی به شبهات وارده در مورد زن و حقوق زن در اسلام در قالب بررسی تفاوت های تکوینی و تشریعی زن و مرد
- (۴) بررسی نظریه ی فمینیسم درباره ی زن